

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านหนองขาม อำเภอ บ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการศึกษาดังนี้

วิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary study) โดยทำการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา

1.2 ศึกษาจากนโยบาย โครงการ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากการปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบในการศึกษาให้มีความสมบูรณ์

2. ศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยนำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำความรู้ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยครอบคลุมถึงเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาแล้วนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยมีวิธีการดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยสร้างแบบสอบถามมาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และบางส่วนจากความคิดเห็นของผู้ศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็น

ก. แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open – ended Questions) และแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed – ended Questions)

ข. แบบสอบถามทัศนคติแบบ Likert Type Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นข้อความเชิงนิมิต และเชิงนิเสธ คือ 5, 4, 3, 2, 1 และ 1, 2, 3, 4, 5

ค. เนื้อหาของแบบสอบถาม

2. สาระสำคัญของแบบสอบถาม แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ภาระหนี้สิน การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choices)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำรูปแบบการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไปเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด และปลายปิด

โดยใช้เทคนิคการวัดแบบ Likert's Scale มาปรับใช้ ทั้งลักษณะเชิงบวก และเชิงลบ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ

ระดับความคิดเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
- เห็นด้วย	4	2
- ไม่แน่ใจ	3	3
- ไม่เห็นด้วย	2	4
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลความหมายคะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร แบ่งระดับความคิดเห็น ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.67-5.00	หมายถึง	สูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.34-3.66	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-2.33	หมายถึง	น้อย

การวัดคุณภาพของเครื่องมือ

ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา เพื่อความสมบูรณ์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การทดสอบแบบสอบถาม โดยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา จำนวน 30 คน (ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซอย 54 เขตทุ่งครุ กทม.)
3. การทดสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหา (Content Reliability) โดยใช้วิธีการของสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) โดยมีค่า 0.89
4. นำผลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถาม ทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์เรียบร้อย ก่อนนำไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด :
ศึกษากลุ่มหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ

กลุ่มที่	ประเภทประชากร	จำนวนประชากร
1.	คณะกรรมการบริหารกองทุนแม่ของแผ่นดิน - ประธานคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน - คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	1 7
2.	ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 - ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 - ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และอำนาจการ - ผู้อำนวยการส่วนประสานพื้นที่ - เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชุมชนเข้มแข็ง	1 1 1 1
3.	เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จ.ขอนแก่น	1
4.	สมาชิกในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่เป็นผู้นำครอบครัว	177
	รวม	190

ในการศึกษาค้างนี้ไม่ใช้การสุ่มตัวอย่าง แต่จะทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร
เป้าหมายทั้งหมด 190 คน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์จากคณะกรรมการบริหารกองทุนแม่ของแผ่นดิน
จำนวน 8 คน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 จำนวน 4
คน และเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จ.ขอนแก่น จำนวน 1 คน รวม 13 คน

2. การใช้แบบสอบถาม โดยการแจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกในหมู่บ้านกองทุน
แม่ของแผ่นดิน ที่เป็นผู้นำครอบครัว จำนวน 177 คน (หมู่บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด
จังหวัด ขอนแก่น มีจำนวน 177 ครัวเรือน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาในหมู่บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการทำการศึกษายังผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 และขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายด้วยตนเอง

2. การแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะเดินทางไป จ.ขอนแก่น โดยรถยนต์ส่วนตัว หรือรถโดยสารปรับอากาศประจำทาง เพื่อทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรเป้าหมายด้วยตนเอง

3. เมื่อได้แจกแบบสอบถามไปแล้ว ผู้ศึกษาจะเปิดโอกาสให้กลุ่มประชากรเป้าหมายได้ใช้ดุลยพินิจ และความคิดเห็นอย่างอิสระในการตอบ โดยใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ จึงจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้ศึกษาจะเข้าไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

5. เมื่อได้แบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ก็ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้ เพื่อนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปทำการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามจากการตอบของกลุ่มประชากรเป้าหมายมาแล้ว ผู้ศึกษาจะได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจะทำการกำหนดหมายเลขประจำแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. สร้างคู่มือลงรหัสแบบสอบถาม และทำการลงรหัสแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3. นำรหัสที่ได้ไปบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกสถิติที่เหมาะสมกับระดับการวัดและประเภทของตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{ค่าร้อยละ} &= \frac{\text{คะแนนคำตอบทั้งหมด} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \\ P &= \frac{\sum f \times 100}{N} \end{aligned}$$

P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ / จำนวนคำตอบ

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

f แทน จำนวนความถี่ของคำตอบ

x แทน ค่าของน้ำหนักในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนคำตอบทั้งหมด

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

f แทน จำนวนความถี่ของคำตอบ

X แทน ค่าของน้ำหนักในแต่ละข้อ

N แทน จำนวนคำตอบทั้งหมด

การนำเสนอผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษา ผู้ศึกษาจะใช้การนำเสนอผลการศึกษา อธิบายความโดยวิธีการ
พรรณนาประกอบตารางแสดงข้อมูลทางสถิติ

เนื้อหาโดยรวม สามารถแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผลการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ